

Sygn. akt IX Ca 883/17

POSTANOWIENIE

Dnia 28 grudnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IX Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Dorota Ciejek (spr.)
Sędziowie:	SSO Krystyna Skiepmo SSO Bożena Charukiewicz
Protokolant:	sekr. sądowy Agnieszka Najdrowska

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2017 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z wniosku P. A.

z udziałem M. A.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji uczestniczki od postanowienia Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 30 maja 2017 r., sygn. akt I Ns 1200/15

postanawia:

I. oddalić apelację,

II. oddalić wniosek wnioskodawcy o zasądzenie na jego rzecz od uczestniczki kosztów postępowania apelacyjnego.

Krystyna Skiepmo Dorota Ciejek Bożena Charukiewicz

Sygn. akt IX Ca 883/17

UZASADNIENIE

Wnioskodawca P. A. wniósł o dokonanie podziału majątku wspólnego jego i uczestniczki postępowania M. A., wskazując wchodzące w skład tego majątku samochód i zabudowaną nieruchomość oraz sposób podziału. Wniósł również o rozliczenie nakładów i wydatków z majątku osobistego wnioskodawcy na majątek wspólny.

Uczestniczka postępowania M. A. poparła wniosek co do zasady, kwestionując istnienie i wysokość nakładów poniesionych przez wnioskodawcę na majątek wspólny. Wskazała również na nieważność umowy majątkowej małżeńskiej zawartej przez uczestników w części dotyczącej udziału 53/100 części w nieruchomości objętej wnioskiem,

który uprzednio przypadł uczestniczce z tytułu darowizny, oraz zażądała zwrotu wydatków z majątku osobistego na majątek wspólny w wysokości 200.000 zł stanowiącą sumę darowizn otrzymanych od jej rodziców.

Postanowieniem z dnia 30 maja 2017 r. Sąd Rejonowy w Olsztynie dokonał podziału majątku majątku wspólnego wnioskodawcy i uczestniczki postępowania w ten sposób, że przyznał na własność uczestniczce postępowania samochód T. (...) o nr. rej. (...) o wartości 10.000 złotych oraz nakazał sprzedaż stosownie do przepisów kodeksu postępowania cywilnego zabudowanej nieruchomości położonej przy ulicy (...) w O., dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...), i nakazał dokonanie podziału sumy uzyskanej ze sprzedaży tej nieruchomości w ten sposób, aby po pokryciu i zwrocie kosztów sprzedaży, pozostałą sumę podzielić między wnioskodawcę i uczestniczkę postępowania po połowie. Ponadto zasądził od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy kwotę 11.129,68 złotych tytułem spłaty i zwrotu części wydatków na majątek wspólny dokonanych po ustaniu małżeńskiej wspólności majątkowej, płatną w terminie trzech miesięcy od uprawomocnienia się niniejszego postanowienia, a także nakazał ściągnąć tytułem zwrotu nieuiszczonych kosztów sądowych na rzecz Skarbu Państwa (kasy Sądu Rejonowego w Olsztynie) od wnioskodawcy kwotę 681,98 zł, a od uczestniczki postępowania kwotę 1.681,98 zł.

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne:

Wnioskodawca P. A. i uczestniczka postępowania M. A. zawarli związek małżeński w dniu 6 sierpnia 2005 r., który został rozwiązany przez rozwód w dniu 14 sierpnia 2015 r.

W czasie trwania związku małżeńskiego uczestników postępowania obowiązywał ustawowy ustrój wspólności majątkowej.

Przed zawarciem związku małżeńskiego wnioskodawca nabył od swoich rodziców – W. i E. A. na podstawie umowy darowizny z dnia 10 sierpnia 1998 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego nr (...) przy ul. (...) w O..

Przed zawarciem związku małżeńskiego wnioskodawca posiadał pieniądze ulokowane na rachunku bankowym w (...) w kwocie 7.200 zł.

W dniu 21 maja 2009 r. wnioskodawca zawarł umowę sprzedaży, na mocy której sprzedał swoim rodzicom spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego nr (...) przy ul. (...) w O. za cenę 130.000 zł. Sprzedaż nastąpiła w celu uzyskania w zamian prawa najmu lokalu nr (...) przy ul. (...) w O., które przysługiwało rodzicom wnioskodawcy

W dniu 5 czerwca 2009 r. uczestnicy postępowania zawarli z Gminą O. umowę najmu lokalu mieszkalnego lokalu nr (...) przy ul. (...) w O., a w dniu 31 sierpnia 2009 r. uczestnicy postępowania nabyli od Gminy O. do ich majątku wspólnego prawo własności stanowiącego odrębną nieruchomość lokalu nr (...) przy ul. (...) w O., dla którego prowadzona jest księga wieczysta nr (...). Cena sprzedaży wynosiła 130.300 zł, niemniej z uwagi na udzielenie nabywcom bonifikaty ostatecznie wyniosła 26.060 zł.

W dniu 10 grudnia 2009 r. babcia uczestniczki – J. W. oraz uczestnicy postępowania zawarli umowę, na mocy której J. W. z przysługującego jej prawa własności zabudowanej domem mieszkalnym nieruchomości położonej przy ul. (...) w O., dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...), darowała uczestniczce postępowania do jej majątku osobistego udział wynoszący 53/100 części, a nadto J. W. oraz małżonkowie P. i M. A. dokonali zamiany polegającej na tym, że uczestnicy postępowania przenieśli na rzecz J. W. przysługujące im na prawach wspólności ustawowej prawo własności stanowiącego odrębną nieruchomość lokalu nr (...) przy ul. (...) w O., dla którego prowadzona jest księga wieczysta nr (...), natomiast J. W. przeniosła na rzecz uczestników postępowania do ich majątku wspólnego przysługujący jej udział wynoszący 47/100 części w prawie własności zabudowanej nieruchomości położonej przy ulicy (...) w O., dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...).

W dniu 16 grudnia 2009 r. uczestnicy postępowania zawarli umowę majątkową małżeńską, na mocy której rozszerzyli obowiązującą ich ustawową wspólność majątkową małżeńską na dotąd przysługujący uczestniczce postępowania

udział wynoszący 53/100 części w prawie własności zabudowanej nieruchomości położonej przy ulicy (...) w O., dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...).

W ten sposób cała wskazana nieruchomość wchodziła w skład małżeńskiego majątku wspólnego uczestników postępowania.

W trakcie trwania związku małżeńskiego uczestników postępowania otrzymywali oni od swoich rodzin nieodpłatną pomoc, w szczególności w postaci pieniędzy na zaspokajanie potrzeb rodziny i pokrycie kosztów remontu nieruchomości objętej wnioskiem.

Wnioskodawca po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej dokonał w całości wydatków związanych z utrzymaniem majątku wspólnego – w granicach żądań zgłoszonych w pismach wnioskodawcy – w następujących kwotach: 8.935,95 zł, 12,30 zł (abonament za wodę zgodnie z pismem), 251 zł, 580,36 zł, 457,12 zł, 73,90 zł, 235,75 zł, 217,56 zł, 680 zł, 62 zł, 63 zł.

Wnioskodawca ponadto pokrył w całości należności z tytułu opłat, które w całości powinna pokryć uczestniczka postępowania z racji wyłącznego korzystania przez nią z wody w budynku na nieruchomości objętej wnioskiem, a mianowicie – w granicach żądań zgłoszonych w pismach wnioskodawcy – w następujących kwotach: 109,47 zł i 235,75 zł.

Wnioskodawcy zatem z tytułu zwrotu połowy wydatków związanych z utrzymaniem majątku wspólnego oraz z tytułu zwrotu w całości należności za zużytą przez uczestniczkę postępowania wodę należna jest kwota 6.129,68 zł.

W skład majątku wspólnego uczestników postępowania, poza nieruchomością dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...), wchodzi samochód osobowy marki T. (...) o nr. rej. (...) i wartości 10.000 zł. Pozostałymi składnikami majątku wspólnego uczestnicy postępowania podzielili się poza postępowaniem sądowym.

W ocenie Sądu Rejonowego bezzasadny był zarzut podniesiony przez uczestniczkę postępowania, co do nieważności umowy majątkowej małżeńskiej zawartej przez uczestników w części dotyczącej udziału 53/100 w nieruchomości objętej wnioskiem, który uprzednio przypadł uczestniczce z tytułu darowizny. Zdaniem Sądu przepis art. 49 § 1 pkt 1 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, w myśl którego nie można przez umowę majątkową małżeńską rozszerzyć wspólności na przedmioty majątkowe, które przypadną małżonkowi z tytułu dziedziczenia, zapisu lub darowizny, dotyczy zakazu rozszerzania wspólności na wskazane przedmioty majątkowe, które dopiero w przyszłości miałyby przyspaść jednemu z małżonków. Dlatego uczestniczka miała pełną możliwość dokonania ważnego i skutecznego rozszerzenia wspólności majątkowej na udział w wysokości 53/100 części w prawie własności nieruchomości objętej wnioskiem. A w konsekwencji podziałowi w niniejszym postępowaniu podlegała cała nieruchomość oraz samochód.

Z uwagi na to, że żaden z uczestników postępowania nie wyraził woli, aby przyznano mu prawo własności nieruchomości objętej wnioskiem Sąd nakazał sprzedaż nieruchomości i podział uzyskanej sumy (po uiszczeniu kosztów sprzedaży) zgodnie z posiadanymi przez strony udziałami w majątku wspólnym.

Uczestniczka postępowania wniosła apelację od powyższego postanowienia, zaskarżając je w części, tj. w zakresie punktu II, i zarzucając mu:

1. naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 49 § 1 pkt 1 k.r.o w zw. z art. 58 § 1 k.c. poprzez błędną wykładnię art. 49 § 1 pkt 1 k.r.o. polegającą na przyjęciu, że zakaz rozszerzania wspólności przez umowę majątkową małżeńską określony w tym przepisie dotyczy przedmiotów „które dopiero w przyszłości miałyby przyspaść jednemu z małżonków”, co w konsekwencji skutkowało przyjęciem, że w skład majątku wspólnego stron weszła cała nieruchomość położona w O. przy ul. (...) dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...), podczas gdy prawidłowa wykładnia tego przepisu prowadzi do wniosku, że zakaz dotyczy także przedmiotów majątkowych nabytych wcześniej, także przed zawarciem umowy majątkowej małżeńskiej rozszerzającej wspólność, co w konsekwencji powinno

prowadzić do wniosku, że w skład majątku wspólnego stron wszedł wyłącznie udział w 47/100 we własności wskazanej nieruchomości;

2. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na jego wynik, tj. art. 567 k.p.c. w zw. z art. 684 k.p.c. i art. 618 § 1 k.p.c. poprzez błędne ustalenie, że w skład majątku wspólnego małżonków wchodzi cała nieruchomość położona w O. przy ul. (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...), podczas gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że w skład majątku wspólnego stron wchodzi wyłącznie udział w 47/100 we własności wskazanej nieruchomości.

Wskazując na powyższe zarzuty uczestniczka wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia w punkcie II i nakazanie dokonania podziału sumy uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości opisanej w punkcie I zaskarżonego postanowienia w ten sposób, aby po pokryciu i zwrocie kosztów sprzedaży, pozostałą sumę podzielić między wnioskodawcę i uczestniczkę w ten sposób, że przyznać wnioskodawcy 235/1000 części uzyskanej sumy i uczestniczce przyznać 765/1000 części uzyskanej sumy, ewentualnie wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia w zakresie punktu II i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki kosztów postępowania.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawca domagał się oddalenia apelacji i zasądzenia na jego rzecz od uczestniczki kosztów zastępstwa adwokackiego, wskazując w uzasadnieniu na trafność orzeczenia Sądu Rejonowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

W pierwszej kolejności wskazać należy na bezzasadność wniosku apelacji o uchylenie postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Art. 386 § 2 i § 4 k.p.c., który z mocy art. 13 § 2 k.p.c. stosuje się odpowiednio w postępowaniu nieprocesowym, wymienia w sposób enumeratywny sytuacje, w których sąd uchyla zaskarżony wyrok (postanowienie) i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania. Dzieje się tak jedynie w razie stwierdzenia nieważności postępowania, w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo wtedy, gdy wydanie wyroku (postanowienia) wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Żadna z tych sytuacji nie zachodzi w rozpoznawanej sprawie i żadna z nich nie jest wskazywana w zarzutach apelacji.

Niezależnie od braku podstaw do uchylenia zaskarżonego postanowienia, wskazać należy, że brak jest także podstaw do zmiany tego postanowienia wobec bezzasadności podniesionych w apelacji zarzutów i braku uchybień, które sąd odwoławczy mógłby uwzględnić z urzędu. Sąd Okręgowy w pełni podziela ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy i ocenę prawną tych ustaleń.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Rejonowego, zgodnie z którym umowa majątkowa małżeńska zawarta między uczestnikami niniejszego postępowania w dniu 16 grudnia 2009 r., na mocy której rozszerzyli obowiązującą ich ustawową wspólność majątkową małżeńską na przysługujący uczestniczce postępowania udział wynoszący 53/100 części w prawie własności zabudowanej nieruchomości położonej przy ulicy (...) w O., nie jest dotknięta nieważnością.

Zgodnie z art. 49 § 1 ust.1 pkt 1 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 682), obowiązującym zarówno w dniu zawarcia przedmiotowej umowy majątkowej małżeńskiej, jak i obecnie, nie można przez taką umowę rozszerzyć wspólności na przedmioty majątkowe, które przypadną małżonkowi z tytułu dziedziczenia, zapisu lub darowizny.

Sąd Okręgowy przychylił się do prezentowanej w doktrynie wykładni językowej tego przepisu, zgodnie z którą zakaz ustanowiony w art. 49 § 1 pkt 1 k.r.o. nie dotyczy przedmiotów majątkowych, które zostały nabyte w drodze dziedziczenia, zapisu lub darowizny przed zawarciem małżeńskiej umowy majątkowej. Oznacza to, że

małżonkowie mogą rozszerzyć wspólność majątkową na te przedmioty, które przypadły jednemu z małżonków z tytułu dziedziczenia, zapisu lub darowizny jeszcze przed zawarciem umowy o rozszerzeniu wspólności i w chwili zawierania tej umowy stanowiły majątek osobisty tego z małżonków (art. 33 pkt 2 k.r.o.).

W niniejszej sprawie uczestniczka postępowania była już właścicielem udziału, który stał się przedmiotem tej umowy, zanim strony zawarły umowę rozszerzającą wspólność majątkową małżeńską. Nie można w konsekwencji uznać, że przedmiotowa umowa naruszała zakaz określony w ww. art. 49 § 1 ust. 1 pkt 1 k.r.o. i z tego powodu była nieważna. Prawdłowo zatem przyjął Sąd Rejonowy, że udział wynoszący 53/100 części w prawie własności zabudowanej nieruchomości położonej przy ulicy (...) w O., na mocy umowy z dnia 16 grudnia 2009 r., wszedł do majątku wspólnego stron, co w rezultacie prowadziło do uwzględnienia tego składnika w podziale majątku wspólnego w niniejszej sprawie.

Z powyższych względów orzeczono jak w sentencji postanowienia na podstawie art. 385 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.

Bożena Charukiewicz Dorota Ciejek Krystyna Skiepmo